Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber sextus Decretalium

Bonifatius <VIII., Papst>

[Basel], 10. Dez. 1477

De capellis monachorum

urn:nbn:de:bsz:31-321569

Visual Library

a ¶ Domū veterē eccleſiā hn̄ poterūt reficere·s·ꝺ iudeis ·c·iudei·et·c·ꝯſuluit·et ſi legetᷓ eis domus vt vendāt hn̄ poterunt recipe·ex elemoſinis em̄ viuere dn̄t·qꝛ exquo n̄ dꝫ apud eos remanere n̄ ꝺꝛ ad eos veniſſe·qꝛ non dicitᷓ verſum·ff·de in rem ver·ſi ꝓ parte·ſm guil·et gar·

b ¶ Loca·ꝯphana·de alijs n̄ erat dubiū·s·de re·ꝑmuta· mancipia·inſti·ꝺ rerum di·§·ſacramta·

c ¶ Ordinarios·nec ordinarij hoc poterunt ſine ſpeciali pape mandato per id qꝺ·s·dixit diſpoſitioni ſe·ap·

d ¶ Receptio·quo ad recipientem·ſed forte ſic quo ad receptū·vt aliā laxiorem ingredi debeat ad hoc·s·t·ij·non ſolum·Ar·ꝯtra ꝺ rec·non ali·hoc ꝯſultiſſimo·§·ꝯtractus vel dic·ꝙ ſi hūc tantum ordinem intendebat ꝓfiteri n̄ eſt obligatus·alias ſic et credetur ei·quia nō eſt veriſimile ꝙ ſit immemor ſue ſalutis·j·q·vij·ſanximus·ſm guil·

e ¶ Ceterorum ſatis videtur ꝙ tantū de mobilibus deberet intelligi·quia talia debent eſſe ſubiecta qualia p̄dicata permittunt·de fi·iſtrumē·ad fi·et tales ꝑtes in ſubſtōne fieri intelliguntur·q̄les in inſtōib9 p̄ceſſerunt inſti·de vul·et pu·ſubſti·§·ex diſparibus·et ꝑmiſſo eis manere in ordine·et ea ſine q̄bus ibi eſſe non poſſunt cum aūt interdicatᷓ eis officium predicandi et reliqua vt ſequitur de quo viuent niſi interdum ornamta et libros et ſimilia vendent·In contrarium videtᷓ qꝛ ꝟbū ceterorū·oīa ꝯphendit·ff·de ꝟ·ſig·l·ceteroꝝ·et ꝑ verbum cetera·in oibus ſit inſtitutō heredis·s·de teſta·rainuncius·Itē verbū loca·ꝯphendit imobilia·ff·ꝺ ꝟ·ſig·locus·ad q̄d ſeq̄retᷓ·ceteroꝝ·ſi imobilia etiā ſola ꝯphenderet·et p̄terea pn̄t ſibi ꝓuidē ordinē exeūdo·ſm guil·neceſſaria fuiſſet declaratio·

f ¶ Sepulturā p̄dicare i alie/na prochia n̄ licet niſi licētia hita a rectore·ꝺ heretic·cū ex iniūcto·abſoluē alienū prochianū n̄ licet ſine ꝓprij ſacerdotis licētia·s·de pe·et re·omnis·nec ipi ad

¶ Confirmatos aūt ꝑ ſedem eandē p9 idē tn̄ ꝯciſ· inſtitutos q̄bus ad ꝯgruā ſuſtentationem redditus aut poſſeſſiones hr̄e ꝓfeſſio ſiue regula quelibet interdicunt ſed ꝑ queſtum publicum tribuere victuz ſolet incerta mendicitas modo ꝺcernimus ſubſiſtere ifraſcripto vt videlicꝫ profeſſoribus eorundeꝫ ordinum ita liceat in illis remanere ſi velint ꝙ nullum deinceps ad eorū ꝓfeſſionem admittant nec de nouo domū vel aliquē locum acquirant nec domos ſeu loca q̄ hn̄t alienare valeāt ſine ſedis eiuſdem licentia ſpeciali·Nos em̄ ea diſpoſitōne ſedis ap·reſeruam9 in terre ſancte ſubſidiū vel pauperum vel alios pios vſus ꝑ locorū ordinarios vel eos quibus ſedes ipſa ꝯmiſerit ꝯuertēda· ¶ Si vero ſecus p̄ſumptū fuerit nec ꝑſonarū receptio nec domoꝝ vel locoꝝ acq̄ſitio aut ipoꝝ ceterorumqꝫ bonoꝝ alienatio valeat·et nihilomin9 ꝯtrariū faciētes ſententiā excōicationis in

currāt·Perſonis q̄ꝫ ipoꝝ ordinū oio interdicim9 q̄ ad extraneos p̄dicatōis ꝛ audiēde ꝯfeſſionis officiū aut etiam ſepulturam· ¶ Sane ad p̄dicatoꝝ et minoꝝ ordines quos euidēs ex eis vtilitas eccleſie vniuerſali prouenienſ ꝓbibet approbatos pn̄tem nō patimur ꝯſtōꝫ extēdi· ¶ Ceterū heremitaꝝ ſancti auguſtini et carmelitaꝝ ordines quoꝝ inſtō dictum ꝯciliū gn̄ale p̄ceſſit in ſolido ſtatu volumus ꝑmanē· ¶ Ad hec ꝑſonis ordinū ad quos ꝯſtō pn̄s extēditᷓ tranſeundi ad reliquos ordines approbatos licentiā concedimus generalem· ita ꝙ nullus ordo ad aliuꝫ vel cōuentus ad cōuentū ſe ac loca ſua totalitᷓ tranſferat ſedis eiuſdem ſup h̄ ꝑmiſſione ſpēaliter nō obtenta· Bonifa·octauus·

De capellis monachoꝝ·

Preſbiteri q̄ ad curā populi ꝑ monachos in eoꝝ eccleſijs preſentantur epiſcopis et inſtituuntur ab ipſis cum debeant eſſe ꝑpetui ꝯſuetudie

ſepulturā admittere niſi elegerit et tunc prochiali relinquetᷓ canonica·s·de ſepul·c·i·inᷓ ſe aūt oia iſta poterūt exercere·ſi ergo iſti hēbant p̄uilegiū vt q̄ſlibet poſſent ad ſepulturam admittere·illud ceſſat·

g ¶ Ordines·ꝑ hos em̄ duos ordines fides illumiata eſt et dicitur eccleſia exaltata·de excel·prela·nimis·

h ¶ Preceſſit·vnde tangi n̄ deberet eiꝫ concilium ne nimia futura reſpiciat·ibi ne quis de cetero·

i ¶ Solido·alias ſolito et hec detrahit bonifa·ꝺ cōci·§§·ſic em̄ dicebat litera in ſuo ſtatu volumus permanere donec ꝺ ipſis fuerit ordinatū·Intendim9 ſiquidē tam de illis ꝙ̄ de reliquis etiam non mendicantibus ordinibus ꝓut aīarū ſaluti et eoꝝ ſtatui videbitur expedire viderim9 ꝓuidere h̄ eſt decaſū et dicebatᷓ ꝙ §§·nolebat aliquē mendicantium dimittē niſi p̄dicatores et minores de nō mendicantib9 tres ciſterciēn· et ordineꝫ nigroꝝ et de templarijs et hoſpitalarijs vnum ordinem facere·

k ¶ Ad hec·id eſt preter hec·

l ¶ Totaliter·nota non idem in toto q̄ ad totum quod in ꝑte quo ad partē·totus ergo ordo ſacrorū vel ꝯuētus ipſi9 ordinis ad aliū ordinem vel ꝯuentum ſe trāſferre n̄ poterit·

m Preſbiteri·Emanauit ad declarationeꝫ decre·s·e·c·j·et eius quod ibi no·inno·et hoſt·

n ¶ Pn̄tantᷓ·p̄ſentatōes tales fieri dn̄t a p̄lato et ꝯuētu de iure cōmuni·ꝯſuetudo tn̄ pt ꝯtrariū inducē·vt·s·ꝺ hijs que fi·a p̄la·ea noſcitᷓ·

o ¶ Ipſis ſcꝫ epis et ſic nō/pleno iure habēt illas cum ad eas n̄ ſpectet inſtō·ꝺ p̄uilꝑcū et plātare/non em̄ bn̄ficia danᷓ ad tps·l·v·di·pre/

p ¶ Perpetui/cepta·lxx·di·ſanctoꝝ·et de hoc de fi·p̄ſbiter·veniēs·ſicut em̄ matrimoniū carnale ad tps n̄ cōtrahitᷓ·ſic nec ſpūale·ꝺ ꝯdic·ap·c·vl·nec legitimi actus recipiunt diem·j·de re·iur·actus·nec moribus noſtris expedit tꝑales habere filios·ff·de adop·queſitum papa

tamen dare pt̄ prelaturas ad tp̄s·vt·vij·q·j·paſtoralis immuttat eīn ſubſtantialia rei de conceſ·pre·propoſuit·

a ¶ Conſuetudine· ɔtrariū no·inno·et hoſt·in p̄ꝰ·dec·q̄ dicebant ꝙ ex ɔſuetudine p̄ſcripta abbas tales pt̄ remouere· Et nō q2 ɔſuetudo reuocat ſtatuta ſꝫ n̄ p̄uilegia·vn̄ hoc hodie facere poterūt q̄ hoc h̄nt ex priuilegio pape ſicut de humiliatis fertur·

a ¶ Epiſcopos·it el gas remoueri p epiſcopos quando per vicarios ſuos ad h̄ mandatum habētes remouentur vel per delegatos·s·d̄ of·vi·licet·ꝫ·de re·iur· qui per alium·

c ¶ Rationabili·xvj· q·vij·inuentū·lvj· di·ſatis peruerſum et pro leui culpa nō debet remoueri vt in p̄dic·c·inuentuꝫ et·lxviij·di·c·j·

Si laicus·hic approbatur opio damaſi vin·bar·bri·q̄ hoc no·xvj·q·vij·nemini·et inno·et hoſt· qui hoc no·s·e·illd̄ et reprobatur opi· ſo·no·in pred·cano ne·t·gof·et ber·no· ·s·e·illd̄ et·c·cura· et in multis alijs capitulis·

e ¶ Eidē·et ſic eccia erit p̄rona ſuiſ pſiꝰ ſic et in alijs caſibus cū ſcꝫ p̄uanē p̄roni iurep̄ronatus·s·e·t·q2 clerici·de penis·i quibuſdā·cū ſi· Sed pone ꝙ capella eſt vnicū h̄ns p̄ſbiterū q̄s p̄ntabit ibi p̄ſbiterū cū vacabit· dico ꝙ ſi nō eſt ibi alius p̄ronus ep̄s ꝓuidebit eccleſie· hoc eīn dicimus regulare cū eccleſia patronū non habet·p·c·xvj·q·vij·omnes baſilice·et·c·ſe· ad ecciaꝫ·ad idē·s·d̄ hijs

f ¶ Alteri ſufficit ꝙ redeat· q̄ ſi·a p̄la·cū ap̄lica·xvj·q·i·c·vl·et res·ad ſui naturā redit d̄ facili·xxxv·di·ab exordio·ff·de pac·ſi vnus·§·quod ſi non in totum·

g ¶ Cenſēda·s·e·illd̄ ɔtrariū videbať p dec·s·e·nullus ibi d2 ꝙ nihil ecciaſtici iuris ſine ɔſenſu ep̄i transfert in eccleſiā vel monaſteriū·ſꝫ excipe ius p̄ronatus·ꝓpter dictam decre·illud·vel de ſp̄ualibus intendebat ꝓhibere ſed n̄ de ſp̄ualibus annexis·ſic ius p̄ronatus·de iud·q̄nto ſm hoſt·ſꝫ q2 dec·illa eſt in iſto titulo vt facēt ad titulū ſatis videbať etiā ius p̄ronatꝰ ꝓhibitū ɔcedi ſine auc̄te ep̄i·ſꝫ ſatis facit ad ti·inq̄ntū vetat ne p̄ronus donet eccleſiam ſine ɔſenſu ep̄i derogareť ſi aſſenſū p̄buiſſet ſm

h ¶ Derogari·alias forma quā h̄es·s·d̄ dō·paſtoral·

i ¶ Quadrimeſtre n̄ habebamus olim de hoc ita exp̄ſſum textum·ſꝫ ita ſeruabamus p dec·s·e·c·iij·et·c·cum ꝓpter que tū hoc exp̄ſſe n̄ dicebāt·habebamus glo·s·de offi·

k ¶ Semeſtre·de ɔceſ·p̄ꝰ·c·ij·et ſic nota ·or·cum vos ꝙ qui in ius alterius ſuccedit non vtitur eodē iure cōtra regulam·ꝫ·de re·iur·is qui in ius·et·ff·e·ti·qui in ius·et eſt hoc ideo·q2 ex quo res facta eſt eccliaſtica eccliaſtico debet iure cenſeri·et idem dicebať olim p dec·d̄ p̄ꝰ·dilectus·vl·et p ea q̄ ibi no·ſic eſt etiā videre i ɔuentōibus vbi ex p̄ſona ſucceſſoris forus mutať·vt in p̄dicta regl̄a dixi·et bn̄ facit h̄ dec·ad q̄ſtionē de excōicato q̄ donando ceſſit alteri actōes ſibi ɔpetētes an ille cui facta ē ceſſio poſſit illo excōicato manente·illas intētare· Et terminauit bar·brix·in q̄ſtione veneriali·quidā cum eſſet ſm tā·ꝙ ſic·q2 illud viciū excōicatōis·p̄ſone adherens ad ſucceſſorem non tranſit·p·ā·ff·d̄ diuer·et tēp·p̄ſcrip·l·an vicium et·C·d̄ acqui·poſ·l·vicia·et idē guil·in ſpe·de procur·§·vlti·circa princi·et ad hoc optie fac·s·qui ma·ac·poſſunt·cū tua in ſi·ar·ɔtra·s·de teſti·licet ex quadā·ſꝫ illud inteſte vt ibi no·iteꝫ of·s·e·li·d̄ dec·c·ij·in fi·ibi ſoluiť i vl·gl·

l ¶ Eccleſiaſticꝰ·vnde legatus poſſet illas ɔferre·s·e·cum dilectus ſi poterunt variare·s·e·paſtoralis·priuať ſi p̄ſentauit indignū quod dic vt no·de·of·or·cū vos· Quid dices ſi eccia et patronus laicus ſimul habent p̄ntare nunq̄d habebunt ſex menſes vel quatuor tm̄·vel alter ſex alter q̄tuor· dico ꝙ habebunt ſex menſes ita ꝙ rōne ɔmunionis p̄uilegiū eccie tranſeat ad laicum ad inſtar eius qd̄ dicimus de eo q̄ hꝫ rem cōem cū pupillo·ff·quēad·ſ·amittir·l·ſi cōem· ita ꝙ p ecciam conſequať·qd̄ p ſe conſequi non poſſet·ſi·s·de·ɔceſ·p̄ꝰ·

Romana ſm prima p̄te d2 q̄uo et q̄n archieps poſſit ſuā ꝓuinciā viſitare· In ſcd̄a p̄te q̄ incipit ibi·ſane dicit quid in viſitādo facere debeat·et q̄ crimina punire poſſit· In tercia que incipit ꝓcurationes dicit q̄uo et in q̄bus rebus ꝓcurationē recipere debeat ·c·penul·

n ¶ Viſitare·p ſe vel p aliū cū p ſe·id nō pt̄·s·de of·or·inť cetera·x·q·j·ep̄m·et q̄uo tunc debeať ſolui ꝓcuratio dic vt·s·e·li·de offi·or·ſi epiſcopus·

o ¶ Prius a capite eſt ɔdēda rō·ff·de eden·l·argentariꝰ et qui alios corrigit prius corrigat ſe et ſuos·iij·q·vij·iudicet de ſta·regul·ea que·§·ſi vero·vbi de hoc·

p ¶ Plene·ita ꝙ nulla prochia remaneat n̄ viſitata dum modo comode viſitari poſſit et viſitationis cauſa ſubſit et ſunt hec redigenda ad boni viri arbitriū· Sed nunq̄d ſufficiet ſinodū ɔuocare et plene inq̄rere videť ꝙ ſic de accuſa·ſic olim·xviij·di·q̄m· Sed dic contra·q̄m in tam breui t̄pe n̄ poſſet ſingulor̄ inq̄ſitio fieri·tum q2 nō cōueniunt oēs clerici et laici q̄ ſunt viſitandi vt infra patꝫ· tum q2 ſubijciēda ē res oclis et p̄ſone p̄ntia multū ɔpať ff·ſim·re·ſi itruptōe·s·d̄ of·dle·c·vl· ɔpellatōibꝰ cū

q ¶ Minor̄·ad h̄ d̄ ap·ē d̄ ap ſuis ɔcor·d̄ p̄ꝰ·maioribꝰ

vel ſtatuto quouis cōtrario non obſtāte ab eiſdem nequeunt eccleſijs niſi per ep̄os et ex cā rationabili amoueri. Bonifa·viij·

De iure patronatus·

Si laicus ius p̄ronatus eccleſie ſibi ɔpetēs eidē vel alteri eccīe ſeu loco r̄ligioſo duxerit ɔferendum huiuſmōi collatio q̄zuis abſq3 aſſenſu ep̄i fc̄a fuerit efficax eſt cenſenda· ¶ Per p̄fatā tn̄ collatōꝫ iuri ep̄i q̄ eidē aſſenſum non p̄buit nolumꝰ in aliq̄ derogari· ¶ Verū licet p̄ronus laicꝰ ad p̄ſentandum t̄ps habeat quadrimeſtre dūtaxat eccleſia tamē vel monaſterium cui facta eſt a laico iuris collatio patronatus tēpus habet ſemeſtre omnino q̄ntum ad p̄ntationeꝫ ptinet: non vt patronus laicus ſꝫ vt patronus debet eccleſiaſticus reputari·

Innocentius quartus·

De cenſibꝰ exac· et ꝓcur·

Romana eccīa ꝗ infra ſtatuimus vt q̄libet archiep̄us ſuā volēs viſitare ꝓuinciā prius eccīe ſue capl̄m ac ciuitatem et dioceſim ꝓpriā plene viſitare ꝓcuret nec ſit ſolum erga maior̄ ſed etiam minorum eccleſiarū nec circa clericorum tantum ſed etiam populorum viſitationem intentus·